

בעלי נגע בוויאג'ד ונישק את גינה "גד"

בשבילי, כל הסיפור הזה על הוויאג'ר, המטוס שהקיף את כדור-הארץ בלי תדלוק וללא חניה, הוא סיפור ישן ומוכר. כבר לפני ארבע שנים שב בעלי הביתה מארצות-הברית, ואמר לי בעיניים נוצצות: "תסתכלי על התמונה הזאת ותיראי מה שהרוטאן הגאון הזה המציא. המטוס המשוונה הזה שהוא בנה, יקיף את כדור-הארץ ללא תדלוק וללא חניה!" התייחסתי לזה כמו שמתייחסים לדברים שאנשים חולמים עליהם.

השבוע זה קרה, וכל העיתונים היו מלאים בתמונות ונסיפורים על המיבצע. רק בבית שלנו כל כתבה נוספת בעיתון גרמה לצעקות בנוסה, "מה הם מקשקשים שטויות, זה בכלל לא נכון!" או "איך להם מושג על מה הם מדברים!" או כיקשתי ממנו לספר קצת על הנפשות הפועלות, ועל איך שהוא רואה את המיבצע הזה. כמו שאף יודעת, בכל שנה, יותר מ-15 שנה, בשבוע הראשון של אוגוסט מתקיים באושקוש, אשר במדינת ויסקונסין על שפת אגם וינגבו (כל

מראה כללי של המיפגש באושקוש, ויסקונסין

גודל של 25-20 אלף דולר. אבל עם השנים במקום של המחיר כבר הופיעו כתובות כמו "אל תשאל", או "לא כראי לך להתחיל". אנחנו עוד לא גמרנו לבנות את המטוס שלנו, אבל אני מניח שהוא יעלה לכולנו ביחד כ-30 אלף דולר — מה שעדיין פחות מכל מטוס אחר בעל אותו מנוע, שטס בחצי מהירות, ולרבע המרחק. אגב, למטוס שלנו קוראים לונג איזא.

אתה היית בטוח שהטיסה של "וויאג'ר" תצליח?

כן, כל דבר שתוכנן עליידי איש אחד ונבנה עליידי שלושה בלבד, יש לו יותר סיכוי להצליח, מאשר רעיון שהופך למציאות בעזרת 20 מתכננים, 30 יועצים, 40 ועדות ו-50 איש שאומרים שזה לא יצליח. את וויאג'ר תיכנן איש אחד, בנו שלושה (המתכנן ושני הטייסים), וכל המיבצע נוהל עליידי מטה של ארבעה אנשים, שעסקו בעיקר באיסוף תרומות. במשך השנים האחרונות נאלץ דיק למצוא את פריסתו בהערכת שיעורי-טיסה לטייסים מתחילים.

אתה רוצה להגיד לי שארבעה אנשים הקדישו שנים למיבצע הזה מבלי לקבל משכורת מאף-אחד?

כדייק ככה, ממש כמו אצלנו! כן, לפני קום המדינה.

אני שמחה היום שיש לי חלק בטיסת וויאג'ר. כשהיה בעלי באושקוש, הציגו שם את המטוס וביקשו לתרום כמה דולארים למיבצע. בעלי תרם 5 דולר, שלפחות חצי מהם על חשבוני, כאשתו. בתוך וויאג'ר עצמו הוא לא ישב, כי בשביל זה ביקשו 10 דולר, והוא החליט להתקמצן. לעומת זאת, הוא לחץ את ידו של דיק רוטאן ונישק את לחייה של ג'נה ייגר — זה היה בחינם.

היום אחרי המיבצע, גם זה בוודאי כבר עולה כסף.

כי ככה בדיוק אמרו גם אחרי הטיסה של האחים רייט. ברט, שתכנן את המטוס, הוכיח לעולם כולו שמטוס הבנוי בצורה אחרת מהמקובל היום, ומחומרים אחרים לגמרי (הי

ג'נה ייגר לפני הדיאטה ולפני התיספורת

וויאג'ר בנוי מחומרים הנקראים מרוככים, ולא מתכת) יכול לעשות מה שלא יכול לעשות מטוס קונבנציונאלי. ולפי רעתי, מי שלא משתמש באינפורמציה הזאת, הוא במיקרה הטוב שמרן, ובמיקרה הגרוע הוא בעל בית-חרושת למטוסים, שכמוכן יש לו עניין לעצור את הקידמה, אם זה פוגע בכיסו.

אתה והחברים שלך בונים, בחצר האחורית, מטוס פרי תכנונו של ברט רוטאן. כמה עולה לכם העסק?

כשבאנו לאושקוש לקנות את התוכנית, היה כתוב על כל המטוסים שנבנו שהם עלו כסדררי

התוכניות שלו, בונה את מטוסו כמו ידיו מה-התחלה ועד לסוף, ואחר כך גם מטיס אותו כמו ידיו. גאוניותו של ברט רוטאן היא זו שמאפשרת לאנשים לעשות תחביב מהעניין, כשהם יכולים לבנות מטוס בחצר האחורית של ביתם, או במוסך. בארצות-הברית טסים כיום יותר מ-700 מטוסים שבנו אנשים לפי התיכנון של רוטאן. אגב, גם בשמיים קל לזהות אותם, כי הם לא דומים לאף מטוס. את הוויאג'ר הוא תיכנן רק למשימה המיוחדת של הקפת כדור-הארץ ללא חניה וללא תדלוק, ובאופן טיבעי פנה אל אחיו הבכור, דיק, שהיה טייס-קרב במלחמת וייטנאם, שהיה

RUTAN

LONG-EZ SOLITAIRE

DEFIANT

מודעה של מטוסי ברט רוטאן

שותף לעיסוקי-האוויר של אחיו, שיטיס את הדבר. אל דיק הצטרפה מייד חברתו לחיים ג'נה, ילידת טקסס, טייסת חובבת. כשפגשתי את דיק וג'נה לראשונה היו שניהם בעלי גוף רגיל ביותר. במשך ההכנות לטיסת וויאג'ר הוריד כל אחד מהם כ-10 ק"ג ממישקלו, כדי לשים עוד 20 ק"ג דלק במטוס.

בעיתונות היה כתוב שמלבד העניין שזה יכול להירשם בספריה-שיאים, אין בזה פריצת-דרך. על זה יצא קיצפך. למה?

השמות אינדיאנים) כינוס של ה" E.A.A., שהוא אגודת המטוסים האקספרימנטאליים (נסיוניים). לאושקוש באים באותו שבוע כל מי שיש לו או מי שבונה משהו שטס. שם פגשתי את שני האחים רוטאן, שהם נסיכי אושקוש, וככה הם גם מסתובבים להם באיזור כשבקבוצתיהם מאות גרופים מעריצים.

האח הצעיר, ברט, שהוא מהנדס במיקצועו, שתיכנן תוכניות לבניית כמה סוגים של מטוסים, ומכר את התוכניות למושגעים לדבר, כמו אני וחברי (היהודים בישראל). כל מושגע כזה, בעזרת

בעלי (מזוקן, במרכז) בתור לבתי-השימוש באושקוש, ויסקונסין